Mario Palmaro i Alessandro Gnocchi

Kasperov govor satkan je iz gradiva za bijelu zastavu predaje

Jezik krize svijeta umjesto dogmatske i nadnaravne istine?

Poljska bolnica u kojoj se bolesnima, ranjenima i umirućima kaže da im je dobro takvima kakvi jesu! Nema govora o ponovnom zadobivanju prvobitnog zdravlja, a kamoli o lijekovima, pogotovo onim koji ne prijaju nepcu. Ostanemo li naime pri metafori tako dragoj papi Franji, koja je medijskom i propovjedničkom goropadnošću ušla u katoličko kolektivno pamćenje, nemoguće je drukčije odrediti smisao referata kojim je Walter Kasper otvorio zasjedanje Kardinalskog vijeća posvećeno obitelji. O tome ne može biti nikakve dvojbe, kad on kaže: "Moramo međutim pošteno priznati da se između crkvenog nauka o ženidbi i obitelji te životnih uvjerenja mnogih kršćana otvorio ponor." Nema nikakve dvojbe zato što se sve njegovo promišljanje usredotočuje ne na pronalaženje i dovođenje odbjeglih, izgubljenih ovaca natrag u stado, kao ni na razloge zašto su se izgubile, nego na nužnost prilagodbe novoj situaciji. Pastir bi imao poprimiti vonj svojih ovaca, i to prije svega onih koje su otišle.

Nakon Kasperova govora više nitko ne može umišljati da je sve u redu

Da se u Crkvi događa nešto novo, postalo je jasno i po golemoj pozornosti koju je, odjeknuvši poput bombe, izazvao članak u kojem je dnevni list "Il Foglio" prvi objavio cijeli kardinalov tekst. Tlapnju da je sve mirno i u redu može gajiti samo netko tko stavljajući konzervativne i umirujuće dijelove Kasperova govora na pliticu vage umišlja, samoobmanjivački, da oni barem za miligram pretežu nad novotarskim i uznemirujućim dijelovima. Kao da i jedna jedina sjenka nereda ne bi bila dovoljna da naruši red nebeskog porijekla.

Taj je govor vijest ne samo za medije, koji po svojoj naravi trče za djetetom koje ugrize psa, a ne za psom koji ugrize dijete. Ona se tiče i vjernikâ bilo kojega stupnja i staleža te svakoga razumom obdarenog stvorenja na zemlji, jer Crkva mora, odnosno morala bi, govoriti svim ljudima, bez razlike, svjedočeći svagdje istu istinu. Pa ako mediji zbog djeteta koje ugrize psa priređuju slavlje jednostavno zato što je riječ o nečemu novom, vjernici, inovjerci, agnostici i ateisti moraju, naprotiv, raspoznati je li riječ o nečemu dobrom ili lošem. Oni ne mogu jednostavno slaviti samo zato što je nešto novost.

Strategija izmjene prakse uz besadržajno očuvanje slova

Dovoljno je pogledati tko slavi i veseli se, a tko ne, pa da se shvati da je kardinal Kasper, kojega je zbog njegove knjige "Milosrđe" papa Franjo već pri prvom Angelusu opisao kao žustra, dobra teologa, ovaj put zbilja svojski ugrizao psa. Iz njegova referata pomalja se slika buduće Crkve koja je krajnje podatna i savitljiva te sve manje ima pojma o sakramentima. I nije slučajno što se prvi potezi kistom na toj slici odnose na obitelj, iskušavanu i šibanu najpodmuklijim žudnjama i zato najranjiviju. No bez obzira na sadržaj uznemirujuća je prije svega metoda: mješavina pokoravanja svjetovnim žudnjama i želje da se bjesomučnom opsjedatelju otvore vrata neosvojive utvrde. Valja ponoviti strategiju primijenjenu na Drugom vatikanskom saboru, kaže kardinal mrtav hladan: "Koncil je otvorio vrata a da nije povrijedio obvezujuću dogmatsku tradiciju." To je strategija u kojoj se izmjena prakse krije iza besadržajnog očuvanja slova. Modernist don Ernesto Buonaiuti promišljajući o njoj dao je pravu pravcatu uputu za djelovanje:

"Dosad se htjelo Rim preoblikovati bez Rima ili čak protiv njega. Potrebno je Rim preoblikovati sa Rimom, tako da promjena dođe preko onih koje valja promijeniti. To je ispravan i nepogrešiv, svakako i težak put. *Hoc opus, hic labor.* […] Izvanjsko bogoštovlje postojat će i dalje, ali će Crkva, djeliteljica sakramenata i svetih redova, hijerarhiju i bogoštovlje promijeniti u skladu s vremenom: ono prvo učinit će jednostavnijim i liberalnijim, a ovo drugo duhovnijim, i tako se korak po korak prometnuti u pravovjerni – a ne nasilni, napadački, prevratnički i neposlušni – protestantizam."

Razgrađivački pastoral potječe od problematičnog nauka

Ne moramo kardinalu Kasperu pripisivati iste nakane kao Buonaiutijeve. Različita vremena, različiti snovi, različite teorije, koji međutim uvijek oblikuju praksu na svoju sliku i priliku. Valja imati hrabrosti i intelektualnog poštenja pa priznati da je pastoral, taj talismanoliki pojam koji danas služi opravdanju svake popustljivosti, uvijek čedo nekog nauka. Istina je da praksa, u počast svomu prosvjetiteljskom porijeklu, često proždire nedovoljno budan nauk, ali je opravdano i upitati se odakle bi podrivački pastoral mogao potjecati nego iz krila nauka koji je barem u klici problematičan.

Ako u Kasperovu referatu i ima mjesta koja po sebi nisu sporna, ne može se poreći da svaki njegov odlomak i svaki redak odišu idejom protunaravna dijaloga između svjetovnih vrednota i kršćanskog morala. U katoličku utvrdu prodro je trojanski konj koji je istodobno i svrha i sredstvo svrsi. Oboje se ujedinilo u radu na uništenju predodžbi o naravi i osobi svojstvenih teologiji od njezinih početaka.

Prava je čovjekova narav nemati nikakvu narav?

Razmišljanje koje danas prevladava i u Katoličkoj crkvi, a u temelju je Kasperova govora, najavio je još Enrico Chiavacci jednim retkom iz "Leksikona moralne teologije" objavljenog 1973.: "Prava je čovjekova narav nemati nikakvu narav." Iz toga slijedi da je moral neovisan o metafizički zasnovanoj ljudskoj naravi te da je ljubav, pojmljena isključivo na psihičkoj razini, jedino pravilo ljudskog ponašanja.

U vezi s time Roberto de Mattei napisao je:

"Novi moralisti, koje je netko nazvao pornoteolozima, nadomjestili su objektivnost naravnog prava 'osobom', shvaćenom kao snujuća volja, oslobođenom svake normativne vezanosti i uronjenom u povijesno-kulturni kontekst, drukčije rečeno: u situacijsku etiku. A budući da je seks sastavni dio osobe, položili su vlasničko pravo na ulogu seksualnosti, proglašenu glavnom funkcijom osobnog rasta, jer da i Koncil naučava da čovjek sebe može ostvariti samo u dijaloškom odnosu s drugim. U tu svrhu navodili su misao da 'ja trebam drugoga kako bih bio ja sam', zasnovanu na 24. točki dogmatske konstitucije 'Gaudium et spes', *magnae chartae* pokoncilskoga naprednjaštva."

Godine 1966. Francuska biskupska konferencija objavila je "Documentation catholique", u kojoj je katolički bio samo naslov, i kojom je naviješten završetak klasične teologije. Francuski biskupi kazali su:

"Nakon Koncila valja posebnu pozornost posvetiti kristologiji. U teologiji radi se npr. o nužnosti očuvanja temeljnih pojmova naravi i osobe. U vezi s time moderna filozofija otvara nove probleme: nazivi 'osoba' i 'narav' imaju za filozofski duh drugo značenje od onoga koje su imali za 5. stoljeće ili za tomizam. (…) Koje pojmove naravi i osobe upotrijebiti kako bi za naše suvremenike izrazili istinu dogmatskih definicija?"

Iz tih postavki mogla je naposljetku proizići samo nemogućnost pristupa istini dogmatskih definicija, koje su francuskim biskupima, kako su uvijeno priznali, još bile na srcu. Napad na teologiju 5. stoljeća i na tomizam nije se dogodio slučajno, nego da se razori pojam osobe kako ga je definirao Boetije, a poslije preuzeo i sv. Toma Akvinski. "Persona est rationalis naturae individua substantia", rekao je Boetije. "Osoba je pojedinačno samostojna razumska narav."

Kasperov je govor satkan iz graiva za bijelu zastavu predaje

Govor kardinala Kaspera načinjen je iz gradiva pogodna za bijelu zastavu izvješenu na opkoljenoj Božjoj tvrđavi. Tvrditi da se mora posegnuti za kategorijama moderne misli i običajnosti znači zatajiti nužno posredništvo jezika i predodžbi koji su na "naravan" način

istiniti. Istina nije samo dogmatska i nadnaravna, niti je istina dogmî jedino uporište koje u katoličkoj misli valja sačuvati. Postoji "naravna" istina jezika i pojmova koja je i za isključivo religiozne svrhe neizostavna. Zato se klasične predodžbe o naravi i osobi ne mogu nekažnjeno zamijeniti modernima. Ne može se istina dogmî hegelijancu objašnjavati Hegelovim pojmovljem, kartezijancu Descartovim, kantovcu Kantovim, marksistu Marxovim itd., jer je moderna filozofija bitno protunaravna, a milost djeluje na narav, ne na protunarav.

Jean Madiran i fenomen teološkog sloma

U svojoj knjizi "Krivovjerje 20. stoljeća" Jean Madiran naziva taj fenomen teološkim slomom koji "počiva na mašti. Posrijedi je svojevrsna mitologija. Ona ne polazi od pogrešne predodžbe glede naravi i milosti, nego od korjenita osporavanja naravnog reda, a posljedično i nadnaravnog. Ne temelji se na jednom vidu stvarnosti, dok bi druge vidove omalovažavala ili iskrivljavala: nalazi se posve izvan svake stvarnosti, u ideološko-verbalnom limbu. Ne poriče naravnu stvarnost i ne zavarava se, nego ju odbija, odvodeći duše od nje i upravljajući ih drugamo: u ništavilo."

Temeljno je počelo takva djelovanja, kako je to opisao Buonaiuti u svojem naputku, napad na sakrament, na ono što je u svijetu znak božanskoga, znak prisutnosti Božje među ljudima; na ono što je u konačnici počelo i jamstvo zemaljskog reda, jer posreduje milosti koje potječu od božanskog reda. Stoga je cilj prodrijeti u katoličku teologiju i do korijena ju izopačiti.

Katoličku teologiju sapinje i guši "dokinuće" grijeha

Stvarni uzlovi koji katoličku teologiju sapinju i guše sastoje se u dokinuću grijeha i rastavi vjere od sakramenata. Sakrament je istodobno obveza i sredstvo zaštite stvorenjâ pred grijehom. Upravo je to temeljna, ali zaboravljena i zanemarena tema: grijeh. Upravo je to sablazan, sramota bez koje nije moguće shvatiti čovjeka. Svaka čast vazmenom otajstvu, svaka čast Uskrsnuću, svaka čast slavodobitno otkotrljanom kamenu! Ali ne postoji jamstvo da će naše duše biti zaštićene pred neotklonjivom smrću. Grijeh donosi sa sobom tajnu vječnoga prokletstva. I eto, tu u povijest ulazi, zajedno s Utelovljenjem, sakrament, otajstvo koje također ima temeljno značenje za spasenje čovjeka iz njegova grešničkog stanja. Crkva bez sakramenata potpuno je nezamisliva: ničija zemlja, ili, kad stvar ide dobro, poljska bolnica u kojoj se čovjek sam spašava. Rasprava oko dopuštenja pričesti civilno vjenčanim

razvedenima iscrpljujuća je i u neku ruku besmislena. Pravo je pitanje mnogo jednostavnije: Od čega bi se čovjek trebao spasiti? Od čega kad se propovijeda ili daje na znanje da pakao ne postoji, ili, ako postoji, da je prazan?

Krist se dao razapeti ne zato da bi nas spasio od rata, siromaštva i neuspjelog braka

Krist se dao razapeti ne zato da bi ljude spasio od rata, siromaštva, zavisti, žalosti ili neuspjelog braka. Učinio je to zato da ih spasi od vječnog prokletstva. A sakramenti su milosno sredstvo izlaska iz te strašne bolesti. Stari katekizam sv. Pija X. objašnjava da su sakramenti učinkoviti znakovi milosti koje je ustanovio Isus Krist za posvećivanje naših duša: *znakovi* jer svojim zamjetljivim dijelom označavaju nevidljivu milost koju udjeljuju, a *učinkoviti* jer zbiljski udjeljuju milost koju označavaju.

Kad su Isusu donijeli gluhonijemoga i zamolili da na nj stavi ruku, on je utisnuo prste u njegove uši i dotaknuo pljuvačkom njegov jezik, upravio pogled u nebo, uzdahnuo i kazao: "Effata!", našto je čovjek ozdravio. Isus, koji je Bog, mogao je, dakako, gluhonijemom sluh i govor vratiti i pukim nalogom svoje volje. Međutim dodir prstima i pljuvačkom označio je i zbiljski udijelio milost iscjeljenja. Bila je to slika sakramenta, proboja milosti u čovjekov život uz preobrazbu svakodnevne tvari i čina u obred. Crkva se dokle god postoji ne može toga odreći, a da ne bude kažnjena nestankom. U svijetu lišenu i tjelesnoga i duhovnoga sakramentalnog usidrenja nije više moguće pobijediti grijeh, jer borba protiv grijeha više se ne vodi protiv onoga što on jest. A čovjek zalazi s puta, svatko je nitko i, kako kaže Marshall McLuhan, "najvećeg državnika može se pobrkati s lakajem. Liturgijskim rječnikom, gubitak identiteta znači gubitak duhovnih zvanja, a moralna popustljivost gubitak potrebe ispovijedi. Gdje su mnogi išli na ispovijed, a razmjerno malobrojni na pričest, sad na ispovijed idu malobrojni, a na pričest mnogi."

"*Trebamo Crkvu koja pokreće svijet*"

Kao što je rekao G. K. Chesterton, onakva Crkva može se sviđati svijetu, ali mu ne čini dobro:

"Crkva ne može ići ukorak s vremenom, jednostavno zato što vrijeme uopće ne ide. Crkva se može zajedno s vremenom samo uprljati i pokvariti, i s njime sagnjiti. (…) Njezina je zadaća, kao i u početcima mračnog doba, spasiti sve svjetlo i svu slobodu što ih je moguće spasiti, oduprijeti se onoj moći svijeta koja vuče nadolje i očekivati bolje dane. Prava Crkva sve će to i učiniti, ali prava Crkva mogla bi i mnogo više. Mogla bi mračno doba pretvoriti u nešto veće nego što je doba sjetve. Mogla bi ga pretvoriti u samu suprotnost tmini. Mogla bi

svoj ideal veće čovječnosti prikazati u tako neočekivanoj i privlačnoj opreci s nečovječnim nagnućem vremena te bi odjednom nadahnuo ljude na jednu od moralnih revolucija u povijesti, pa da ljudi današnjice ne okuse smrt prije nego što ugledaju povratak pravde.

Ne trebamo, kako novine pišu, Crkvu koja se kreće sa svijetom. Trebamo Crkvu koja svijet pokreće."

http://www.katholisches.info/2014/03/10/mario-palmaros-letzter-aufsatz-kaspers-rede-aus-stoff-fuer-weisse-fahne-der-kapitulation-gemacht/